

POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI

Nr. 35 (349)

1. septembril 1928 a.

VIII. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aastas Kr. 10.—
 poolaastas „ 5.—
 veerandaastas „ 2.50

Siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
 aastas Kr. 8.—
 poolaastas „ 4.—
 veerandaastas „ 2.—

Üksik number maksab 25 senti.

Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek.	Kr. 40.—	1/4 lehek.	Kr. 10.—
1/2 „	„ 20.—	1/8 „	„ 5.—
1/3 „	„ 13.50	1/16 „	„ 2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
 Lehe eesküljel 75°/o, tekstis 100°/o kallim.

Adressi muutmise 30 senti.

Address kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) A. Liit, Hindamistest. 2) Avalikkudes kohtades toimepandavad süüteod. 3) J. Liivak, Lisarahadest maksude sissenõudmisel. 4) Kalliskivide varaste võtteid. 5) R. Reha, Märkeid üleriiklikkudelt politsei ja piirivalve võistlustelt. 6) Ametlik osa. 7) Küsimusi ja kostmisi. 8) Kuulutusi.

Hindamistest.

Politseiinspektor A. Liit.

Ülekuulatavate seletused baseeruvad tihti hindamistel, mis leidnud aseme aja, kauguse (ruumi) või hulga (arvu) suhtes. Näit. kell oli löönud 12 ja umbes 20 minuti pärast oli märganud tunnistaja teatavat nähtust; tunnistaja oli märganud pööraselt kihutavat autot, kui see olnud umbes 30 sammu kaugusel isikust, kelle ta ajas alla; tunnistaja näinud kaebealuse käes rahapaki, milles võinud olla umbes 250 krooni. Seejuures seletavad ülekuulatavad truu südamlikult ja kinnitavad seda vande all, et ei võinud olla vähem ega rohkem. Nad räägivad oma teada puhast tõtt.

Psükoloogia õpetab, et nii aja, ruumi kui ka arvu hindamised on komplitseeritud protsessid, mille tulemused tähtsas määras olenevad hindaja meeleorganite korrasolekust, vilumusest ja osalt

silmapiilksest meeolust. Ettevõetud katsed näitavad, et siin võivad leida maad suured kõikumised. Õnnetuseks hindaja kaugeltki igakord ei ole teadlik eelpoolnimetatud kõrvaltegureist ning olles veendunud oma hindamise täpsusest, vannub neile puhta südametunnistusega. Tähendatud asjaolu võib põhjustada õigusmõistmises ränku eksimusi, kuna puudub täpne vahend tunnistaja hindamistagajärgede kontrollimiseks. Parimaks abinõuks tuleb lugeda siingi ettevaatlikku suhtumist sedalaadi avaldustesse.

Dr. Hellyvig („Psüchologie und Vernehmungstechnik“) käsitab puudutatud küsimust kokkuvõetult järgmiselt: Kui võrra tunnistaja hindamine on tabav, see oleneb suurelt osalt sellest, kas see tunnistaja omab teatavaid kogemusi ja vilu-

must just sel alal, millest käivad ta seletused. Tuletame meele väeteenistuse ajast, et kaugusehindamine äärmiselt oleneb vilumusest; teisest küljest teame aga ka, et ühed omandavad seda paremini kui teised, vaatamata sellele, et mõlemad olid ühtviisi püüdlid. Kahtlemata tulevad siin arvesse isikulised loomumadused. Kes ühel alal võib hinnata hästi, ei tarvitse olla seetõttu veel osav teistel aladel. Nii jalgväelane, kes harjunud arvestama mõnesaja meetriga, võib sattuda kimbatusse, kui on tegemist kilomeetritega ja ümberpöörduvalt — kahurväelane, kes harjunud hindama kilomeetritelisi kaugusi, on saamatu lühemates maades. Isegi ühel ja samal alal võib tulla ette viiperusi, mis tingitud ümbrusest. Nii võib kahurväelane võrdlemisi täpselt hinnata kaugust maal, mitte aga merel; mereväelane aga ümberpöörduvalt. Et ümbruse tingimused räägivad hindamisel kaasa, seda ei tohi unustada katsetel, mis mõnikord primitiivsel viisil võetakse ette ülekuulatava võimete proovimiseks kantseleis või kohtusaalis, kus lastakse ülekuulataval hinnata üekuulamisruumi pikkust. On arusaadav, et kauguste hindamistele ka valgustustingimused oma sõna räägivad kaasa. Suure tähtsusega on ka see, kas tunnistaja juba tähelepanud sündmuse tajumisel teadlikult hindas aega, kaugust või arvu, või teeb ta seda alles ettepanud küsimuste tõttu. Hindamised, mis sünnivad meeletuletuse tagajärjel, on vähem usaldusväärsed kui otsekoheused. Kui hindamine leidis aset nähtu vahetumal jälgimisel, siis pole tähtsusetu ka tunnistaja meeoleu sel hetkel. Kes andub rahulikult ja järelemõtlikult teatava nähu vaatlemisele, teeb seda täpselt kui see, kes on erutatud, pahandatud, üllatatud või hirmutatud.

Mis puutub aja hindamisse, siis tõendavad katsed, et äärmiselt lühikestvusega aegu, nagu näit. 1/50 kuni 1/5 sekundist, harilikult üle hinnatakse. See ülehindamise tendents ulatub läbisegi minutini. 5. minuti juures on ülehindamise tendents enamasti kadunud, kuna 10 minuti juures juba avaldub allahindamise tendents. Siin peame peatuma viisil, kuidas psühholoogid seletavad aja voolavuse hindamist. Nende arvamise järgi hindame aega sellest, mis jõudsime näha või mis jõudsime mõttes võtta läbi (sisemiste nähtuste voolamine). Selle juures aga

leitakse, et mida sündmusrikkam on vaatlemine, seda rutem kaob aeg tegelikul läbielamisel, kuid seda pikem paistab ta meeletuletuses, ja ümberpöörduvalt — mida igavam (sündmusvaesem), seega pikem möödasaadetud aeg, seda lühemana tundub ta meeletuletuses.

Prof. Hans Gross juhib oma töödes tõsiselt tähelepanu sellele, kui kergel käel käsitavad tunnistajad aega. Dr. Hellvig toob oma praksisest järgmise näite: ühes tulesüütamise asjas pöördus kaebealuse vastu eriti ühe tunnistaja seletus, et kaebealune pärast tule väljalöömist olevat vähemalt viis minutit seisnud akna juures, tegemata katset kustutada tuld. Kui tunnistajat kohtuistungil lasti näidata, kui kaua seisis kaebealune ilma tegevuse ta temast nähtud puhul, siis selgus, et umbes 10 sekundi järele arvas tunnistaja olevat möödunud 5 minutit. (Kaebelusel oli põhjust oodata tuletõrjujaid.)

Ruumihindamistest on katsed selgitanud, et 1. ja 4. meetri vahel kõige täpselt hinnatakse. Mõned selle vastu on leidnud ettevõetud katsete varal, et kaugusi 2 meetrist kuni 5,30 meetrini hinnatakse kõige täpselt, kuid siingi näib valitsevat tendents hinnata väiksemaid kaugusi üle ja suuremaid alla, kusjuures hinnatava vahemaa vertikaalne asend näib enam soodustavat ülehindamist kui horisontaalne.

Kiiruse, kellaaja, hulga (arvu) ja raskuse (kaalu) hindamistes puuduvad seni täpsamad uurimused, kuid me teame igaüks, kui erakordselt palju eksitakse neis. Tarvitseb meele tuletada politsei-ametnikkude harjutusi autode sõidukiiruse hindamises.

Kuna hindamine seisab otsekoheuses ühenduses tajumisega, siis juhin tähelepanu minu poolt „E. P.“ nr. 46—27 a. ilmunud kokkuvõttele „Tajumine avalduse põhialusena“. Viimasele lisaks toon almal mõned illustratsioonid A. O. Klausmani kirjutusest „Tunnistajate proovimisest“ (Grossi arhiiv k. I, lk. 39), millest selgub, et suur tähtsus on vilumusel ka lihtsates tajumisprotsessides.

A. O. Klausmann nendib tõsiasja, et inimene, kes varemalt kunagi pole viibinud metsas, ei jaksa teha seal esialgu mingisuguseid kindlamääraseid tähelepänekuid; näib nagu oleks ta kaotanud oma nägemisvõime. Metsas valitseva hämaruse ja hulgast läbisegi seisvatest puütü-

vedest tekitatud segadustunde tõttu ei suuda silm võtta esialgu mingit kindlat pilti vastu, kuna ta pole harjunud nägema metsa erilisi tingimusi. Kontuurid, värvid, valguse ja varjude vaheldumine sulavad harjumata silma ees millekski kokku, millest see ei jaksa eraldada mingisuguseid kindlaraamilisi pilte. Alles pikapeale silm harjub eraldama tähendatud segadikust kindlamääralisi kujutusi ja see võime kosub üksnes harjutamise varal. Need inimesed, kes viibivad sageli metsas nagu metsaametnikud, kütid, karjused, metsatöölised jne., näevad metsas ka puuduliku valgustuse juures teravalt ja hästi.

Kui nüüd oletada juhtumine, kus ühes kriminaalasjas esineksid tunnistajatena kaks isikut, kes mõlemad oleksid jälginud üht ja sama juhtumust metsas. Üks neist oleks vaevaselt kirjaoskaja karjapoiss, kes aastate kaupa hoidnud metsas karja, teine aga kuulus professor, kõiki-de rahvusvaheliste teaduste-akadeemia-te liige, kellele aga ta uurimused pole jät nud aega kunagi nautida metsa kosutavat õhku. Harilikult kallutakse kinkima professori kui tunnistaja seletustele rohkem usaldust kui karjapoisi omile, sest ta on kõrgesti haritud, lugupeetud ja täiskas vanud inimene, kuna teisel pool seisab ju harimatu ja arenematu karjapoisike. Võt tes aga arvesse eespooltoodud väiteid, peaks otsustama ümberpöörduvalt.

Kuulmisega pole lugu sugugi parem. Ehkki inimese kõrv oma ehituselt pole muud kui mikrofon, mis hääled vastu võt ab ja peajule edasi annab, samuti nagu silm sarnleb päevpildikaamerale, ometi vahe seisab selles, et kui silm nii ka kõrv omavad võime harjutuse läbi muutuda te rasemaks ja nüristuda puudulikust harju tusest. Selleks, et tabada ka nõrgemaid ki hääli ja tähtlasi otsustada, kust poolt kostab hääli või mis teda tekitab, vajame

tblit harjutamist. Kes kasvab üles au ruveskis või teeb aastate viisi katelsepa tööd või elab mühiseva kose läheduses, see võib kaotada võime tabada nõrge maid hääli. Suurlinna elanik isegi peab harjuma lukustama oma kõrvu müra eest, mis ümbritseb teda igast küljest, eriti see, kes teeb vaimlist tööd. Vastasel korral ei jõuaks ta oma kirjutuslaua ääres kuigi kaugele. Kuid seetõttu kaotab ta aga ajajooksul ka võime üldse hästi kuul da, isegi siis, kui ta oma kuulumist selleks pingutab, rääkimata sellest, kui ta on enam-vähem ükskõikne.

Ollakse ühes arvamises, et nägemise või kuulamise silmapilgul tunnistajas aset leidnud mõtteprotsessid kahjusta vad nähtu või kuuldu täpsust. Klausmann aga väidab, et mõtlemisvõimeline inime ne ärkvel olles alati teeb mõttes tegemist asjadega, mis teda huvitavad. Seetõttu kingitakse ümbruse muljetele õige pealis kaudset tähelepanu, nähakse ja kuulda kse suurelt jaolt alateadvusega. Sellest toob Klausmann kena näite: tema vöö rastetoas seisnud põrandani ulatuv pee gel, millel aga puudunud raam, olles sel le asemel ümbritsetud eesriietega. Kül lalised, kes esimest korda viibinud tema pool, ilma erandita pidanud selle peegli ukseks ja teinud katset sellest läbi astuda. Kui neid sellest tagasi hoitud, siis tunnis tanud igaüks hämmastunult: „Kuis või sin pidada selle seal ukseks, kuna ju nä gin ometi temas oma kujutuse!“ Oleks nähtu tunginud nende teadvuseni, siis oleksid nad öelnud endale: „Ma näen en nast oma ees, järelikult on see seal pee gel, aga mitte uks!“

Tunnistajate hindamisavalduste kon trollimiseks on katseline psükoogia ning kohtupraktis annud rea mitmesugu seid võtteid. Neist loodan anda ülevaa te lähemas tulevikus.

Avalikkudes kohtades toimepandavad süüteod.

Sageli tuleb politseil tegemist teha süütegudega, mis pandud toime avalikku des kohtades. Missugused kohad aga on avalikud ja missugused mitte, selle kohta ei leia meie seadustes täpset sele tust ja seepärast tuleb ka siin sageli eksi-

samme. Kord pannakse toime juurdlus süüteo asjas, mis koguni erasiüdistus, kuid kus konstaabel on arvamisel, et te gemist on süüteoga avalikus kohas ehk jälle jätab juurdluse üldse toimetamata, kus nimelt tegemist oli süüteoga avalikus

kohas. Sarnased nähtused alandavad politsei autoriteeti, kuna sarnaste süütegude korral, mis pandud toime avalikkudes kohtades, peab politseinik tegutsema otustavalt, järjekindlalt ja sealjuures seadusepäraselt.

Üldiselt on avaliku koha peatunnuseks see, et sinna võib pääseda ja minna igaüks vabalt erilise kutseta kas tasuta või tasuta. Meil maksvate seaduste mõiste järgi vene senati seletuste ja meie kohtupraktise põhjal võiksime avalikke kohti jagada kolme kategooriasse. Esiteks — koht on avalik juba oma iseloomu poolest, täiesti rippumata sellest, kas seal teataval ajal keegi viibis või mitte, kuid kus võivad olla ja võivad ilmuda igal hetkel inimesed. Sarnased avalikud kohad on: uulitsad, käidavad teed, avalikud platsid, pargid, veskite, kaupluste ja igasuguste asutuste esised platsid, postijaamad, raudejaamad, postkontorid j. n. e. Teiseks — koht on avalik oma otstarbe järgi, s. o. oma iseloomult ei ole ta avalik koht, aga kindla otstarbe järgi muutub ta avalikuks kohaks. Need kohad erinevad eelmistest kohtadest seeläbi, et sel ajal, kui publik neis puudub, ei ole avalikud, on neis aga publik, siis on nad avalikud kohad. Sarnasteks kohtadeks tuleb arvata: kirikud, teatrid, võõrastemajad, kaupluste, äride ja igasuguste asutuste ruumid lahtioleku ajal j. n. e. Kolmandaks — koht ei ole oma iseloomult ega ka otstarbalt avalik, kuid muutub ajutiselt avalikuks juhuslikkudel põhjustel. Sarnasteks kohtadeks võib arvata: erakorterid, metsad, väljad (põllud) j. n. e. Näiteks korter ei ole kuidagi avalik koht, kui seal aga pannakse toime mõni avalik pidu või lõbusus või mingi muu avalik ettekanne, siis on ta sel ajal avalik koht. Näitemängu proovi ajal ei ole aga seltsimaja ruum avalik koht, sest siis viibivad seal ainult kutsutud isikud.

Tahaksin nüüd peatuda veel nende süütegude juures, mis avalikkudes kohtades pannakse toime.

Kõige rohkem tuleb politseil tegemist teha avaliku rahurikkumisega. Olgu tähendatud, et avalikuks rahurikkumiseks loetakse kodaniku iga tegevust kas sõna või teoga tülitada ehk segada kaaskodanikkude rahulist olemist ja et see tegevus nende tähelepanu enda peale pöörab. Vene senati seletuste järgi loetakse avalikuks

rahurikkumiseks: 1) tülitsemine või kaklemine ka oma korteris või õues, kui see kaaskodanikkude tähelepanu enda peale pöörab ja segab nende rahulist olemist; 2) võõra maja uste või akende purustamine või aknasse kiviga loopimine; 3) maja hoovis või õues kära, kisa ehk kaklemine, kui see majarahva kokku kutsub; 4) laulmine, kääratsemine või pillimängimine uulitsal; 5) öösel ukse või akna pihata hirmuäratavalt kolkimine, mis korteri- või majaelanikke kohutab; 6) sõimusõnade tarvitamine uulitsal, kuigi see ei ole kellegi vastu sihitud jne. Olgu veel lisatud, et ühe ainsa sõna tarvitamine uulitsal ei loeta avalikuks rahurikkumiseks, kuid rahurikkumiseks võib loetud saada ka vali kõne ja naer uulitsal, kusjuures tähtis on misugustel asjaoludel, millal ja kus kohal see sündis. Uulitsal sõimamine ja tülitsemine loetakse avalikuks rahurikkumiseks, sellele vaatamata, kas möödaminejad ehk keegi seda pani tähele või mitte, sest on uulits juba oma iseloomult avalik koht.

Edasi tuleb politseil sageli tegemist teha joobnud isikutega, kes ilmuvad tähendatud kohtadesse. Siin on politsei silm otsustajaks ja et ka kohtunikul oleks asi selge, peab alati protokollis olema märgitud, mil põhjal isik loetakse joobnuks. Ka avalikkudes kohtades alkohooliste jookide joomine on keelatud. rhk. tr. s. § 42₁ ja 42₂ 1917 a. redaktsioonis (sead. ja määr. k. nr. 123 — 1917 a.). Siin, selles küsimuses on aga mõned rahukohunikud asunud seesugusele seisukohale, et see alkoholi joogi keeld oli 1917 a. sõjaajal mõeldav, kui üldine alkoholi tarvitamise keeld oli maksev, kuna nüüd tuleks tarvitada seda § ainult siis, kui kangete jookide joomine avalikus kohas demonstratiivselt on sündinud. Politseil tuleb ka tegemist teha kombustusvastaste tegudega avalikus kohas ja need on niisugused teod, millega kodanik haavab kaaskodanikkude kõlblustunnet ja nende peale pahandavalt mõjub.

Lõpuks tuleb politseil veel sageli tegemist teha laskeriista paugutamise avalikus kohas. Heakorra ja julgeoleku seaduse § 167 põhjal on keelatud hoida loata laskeriistu ja samuti ka keppe nendes peidetud pistodadega, täakidega või muu riistaga, ja sama sead. § 167. p. 3 järgi on keelatud laskeriista paugutamine majades, hoovides, uulitsatel ja plat-

sidel. Edasi on sama seaduse § 170 põhjal paugutamise ja vibupüssist laskmine keelatud majas, hoovis, uulitsal või muus kohas, kus tihti on ja võivad olla inimesed. Selliste süütegude puhul võetakse vastutusele rhk. tr. s. § 117. põhjal. Lõpuks olgu tuletatud meele, et kõigi eelpool

ülesloetud süütegude puhul, millised ettenähtud rhk. tr. s. § § 38., 43. ja 117., on politseil õigus süüdlasi otsekohe vahi alla võtta ajutise seaduse põhjal, mis avaldatud „R. T.“ nr. 147/148 — 1920 a.

J. P—d.

Lisarahadest maksude sissenõudmisel.

J. Liivak.

Seaduses lisarahade võtmise kohta riigi võlgade sissenõudmisel (R. T. nr. 4. — 1921 a.) ja selle osalises muutmises (R. T. nr. 75 — 1921 a.) on nähtud ette lisarahade võtmise kord riigimaksudelt. Neist lisarahadest läheb, sama seaduse järgi, osa politsei ja osa otsekoheste maksude peavalitsuse ametnikele gratifikatsiooniks. Sarnane kord on kindlasti mõeldud ergutuseks ametnikele, kes tegevad riigimaksude sissesundimisel, kuna riik kõigepealt on huvitatud sellest, et riigivõlad kiirelt ja kindlalt nõutakse sisse. Peale ergutusvahendi on aga lisarahad ka hädavajaliseks palgalisaks ametnikele ja eriti tunduvaks toetuseks kujuneb see neile, kellel suuri summasid tuleb sisse nõuda. Ma nimetasin, et lisarahad on ametnikele hädavajaliseks toetuseks seepärast, et meie palgaolud nende praeguses seisukorras veel paljugi jäätavad soovida. On ju meile katsutud küllalt vastu tulla ja meie olukorra parandamiseks samme astuda, kuid raske on sel alal suuremat edu saavutada, kuna riigi sissetulekud ei võimalda seda. Oleks isegi ülekohtune kui just politsei, kui riigihuvide kaitseorgan, nõuaks riigikassalt ülejõukäivaid pingutusi. Püüame leida teisi teid, millised küll kaudselt, kuid samale eesmärgile viivad.

Nii, näiteks, paneb imestama asjaolu, et maksude sissenõudmisel politsei kaudu, seadusega on lubatud lisaraha võtta ainult riigimaksudelt, kuna teistelt maksudelt ei saa seda võtta. Sarnane kord tundub isegi pisut ebaõiglasena, eriti maal ja väiksemates linnades tegutsevatele ametnikele, sest kuna riigimaksude objektid asuvad suuremalt osalt linnades, on ka toetused, mis ametnikud lisarahade näol saavad palgale lisaks, tunduvad ainult linnades, eriti Tartus ja Tallinnas,

kuna provintsilinnade ja maarajoonide ametnikud sel teel kuigi palju ei saa toetust. Ei saa väita, et suuremates linnades teenivail ametnikel on tööd nii palju rohkem, et nemad seetõttu oleksid õigustatud ka suuremat tasu saama, kuna ametnikkude võrgu tihedus on kujunenud ikkagi proportsionaalselt töörohkusele.

Suurema osa maksudest, mis maarajoonides ja väiksemates linnades sissenõudmisele tulevad, moodustavad omavalitsuse maksud ja neid juuba tuleb igal aastal nii rohkesti, et töötada tuleb nende sissesundimisel sama palju (kui mitte rohkem) kui linnadeski. Seepärast tundubki ebaõiglasena seadus, mis lubades lisarahasid võtta ainult riigimaksudelt, seab eo ipso suuremates linnades teenivad ametnikud majanduslikult paremasse seisukorda, kui maarajoonide ametnikud. Et maksude sissesundija ametniku vaatekohalt kõikide maksude sissenõudmine sünnib ühtviisi ja ühesuguste raskustega on seotud, siis oleks loomulik kui lisaraha võtmine oleks lubatud kõigilt maksudelt, mis politsei poolt nõutakse sisse, arvatud välja vast ehk ainult kohtu- ja administratiivkorras määratud trahvid. Ka maksukohuslase seisukohast vaadates ei ole põhjust arvamiseks, et sel puhul nurin tõuseks, kui politsei saab igalt sissenõudelt teatud protsendi, kuna suurem osa maksujast praegugi on arvamisel, et igast politseile makstud summast osa langeb politseile. Analüüsidest vabatahtlikult mittemaksmise põhjusi selgub, et politseile sissesundimiseks satuvad maksud suuremalt osalt (eriti omavalitsuse maksud) siis, kui maksukohuslased ainult oma hooletuse ehk unustuse tõttu õigel ajal oma maksise ei õienda ja palju väiksemal arvul tü-

leb juba neid juhuseid ette, kus nõuetav maks tasumata jäänud maksukohuslase majandusliku kitsikuse või maksuületuse tõttu; enamuse viimaseist moodustavad kahtlemata ikkagi riirikassad, kuna omavalitsuse maksud harilikult palju väiksemad ja seega ka kergemini on tasutavad.

Praeguse korra juures kujuneb politseiametnik sissenõudmisel, eriti maal, kodaniku tasuta jooksupoisiks, kuna linnades, kus omavalitsuse asutused kättesaadavamad, maksukohuslased kaugelt paremini ise õiendavad oma võlad kui maal, kus vallamajad asuvad mitmed ja isegi kümned kilomeetrid eemal. Osalt oleneb mittemaksmine seal, kus sellekohased asutused liig kaugel asuvad, ajapuudusest, kuid osalt, ainult hooletusest, kuna väike protsent, mis viivituse tõttu juure tuleb, kui see üldse olemas (Lehtse vallavalitsus näit. ei nõua kunagi viivitusprotsenti oma maksudelt) võlga palju suuremaks ei tee ja selle väikese raha eest ei viitsigi keegi võtta ette pikka teekonda vallamajja, ka siis kui selleks aegagi jätkub, kuna igati teab, et politsei tulekul saab makse ka koduskj õiendada. Sarnane talitusviis teeb aga politseile alati hulka asjata tööd juure ja pealegi ei leia ametnik maksualuseid igakord kodunt ja tihtigi peab ka väikese maksu sissenõudmiseks maal mitukorda järjest pikad ja aegaviitvad sõidud võtma ette.

Ma ei taha väita, et lisarahade võtmine omavalitsuse maksudelt „laisad“ maksjad nii ära kohutab, et need kõik õhinal ise maksusid õiendama tõttavad ja seega politseiametnikud asjata tööst vabanevad, kuid sel puhul ei oleks ikkagi riivatud sissenõudja ametniku enesetunne

niipalju, kui tema mõnekroonilist, kodaniku hooletuse tõttu maksmata jäetud, isiku- või koeramaksu mitukorda järjest sisse nõudmas käies teab, et sellest ometi mõni sent langeb ka tema lisarahade laekasse. On politseil väikesi makse raske ja isegi osalt piinlik sisse nõuda, kuna esiteks on neid palju ja teiseks armastatakse maksukohuslaste poolt tihtigi öelda: „egas me seda tühja maksu ise õiendama lähe, las politsei jookseb, küll tema meid juba kodustki üles otsib.“

Mis puutub lisarahade jaotamisse omavalitsuse maksudelt, siis oleks ideaalne, kui osa sellest läheks omavalitsuse ametnikkude kasuks, kes maksude sissenõudmisel samuti kaastegevad, kui praegustest riigimaksudelt võetavatest lisarahadest, osa otsekoheste maksude peavalitsuse ametnikkudele läheb. See oleks ka omavalitsuse ametnikele väikeseks, kuid vajaliseks palgalisaks.

Võib olla, et tõuseb sel teel mõnes üksikus kohas lisarahade summa nii suureks, et see enam hädavajaline palgalisa ei oleks, kuid sel puhul võilks kindlaks määrata lisarahade maksimum kõikide kohta, kes neid rahasid on õigustatud saama, näit., et see ei tohiks tõusta üle poole aastasest palgamäärast, kuna ülejäänud summad leiaksid otstarbekohast kasutamist nende paigutamisel kas politseiametnikkude ja -teenijate abiandmise kapitali juure või mõneks niuuks heategevaks otstarbeks.

Loodan, et kaasametnikud sel teemil meie häälekandjas tihemini mõtteid avaldavad ühise eesmärgi saavutamiseks, milline ei too riigile ega kodanikule erilisi raskusi.

Kalliskivide varaste võtteid.

Kalliskivide ärid on murdvarguste ja lihtvarguste mõttes hoopis hädaohtlikumas seisukorras kui teised ärid. See on tingitud mitmest asjaolust. Esmalt on kalliskive kerge transporteerida: nad ei ole suured ja moodustavad enesest sejuures väga väärtusliku kauba. Neid võib tähelepanematult peita ja kaasa võtta isegi siis, kui suured summad ja väärtused mängus. Teiseks on vargus kalliskivide äris alati tulutoovam kurjategijatele kui

vargus mõnes muus äris, sest varastatud kraam on kallihinnaline. Pole seepärast ka ime, et vargused kalliskivide ärides juhtuvad õige sageli, eriti Lääne-Euroopa ja Ühisriikide suurlinnades, kus varguse võimalusi rohkem ja kus varastatud kivide realiseerimine kergem. Suurlinnade politseivalitsuste juures asuvad seetõttu ka pea igalpool erilised osakonnad võitluseks kalliskivide varaste vastu.

Vargad tegutsevad kalliskivide var-

guste alal muidugi mõista väga mitmesuguste võtete abil. Kõik need võtted, milledest allpool lähemalt jutt, on enam-vähem teada nii hästi politseile kui ka suuremate vastavate äride omanikkudele ja teenijatele. Sellele vaatamata langeb iga aasta võrdlemisi suur arv ärisid kavalate kurjategijate ohvriks, mis seletatav kõigepealt äriomanikkude ja -teenijate kergetusklikkusega ja tihti ka sooviga mõne kivi pealt hästi raha teenida. Peab küll ka tunnistama, et mõned üksikud kurjategijad kõnesoleval alal töötavad nii osavasti, kavalasti ja läbimõeldult, pealegi sarnase rahuga ja julmusega, et nende poolt tarvitusel võetud võtete lõksu võivad langeda õige vilunud, ettevaatlikud ja vanad ärimehed!

Kalliskivide vargad jagunevad õieti kahte ossa: ühed — murdvargad sellel erialal — töötavad haamriga ja kangiga ja nende vastu võitlemine on kergem ja tagajärjerikkam (nii imelik kui see ka on) kui näiteks varaste vastu, kes, seistes äriomanikuga silm silma vastu, viimase vaevaks varastavad. Viimast liiki vargad on kõige kardetavamaid kurjategijaid üldse, need on need juhusteotsijad ja petised, kelle kavaluse võrku langevad võõrastemajad, ärimehed, reisijad, naised — ühe sõnaga peaaegu kõik, kellega nad puutuvad kokku. Niisugused kurjategijad peavad olema oma „töö“ läbiviimiseks mitmesuguste omadustega, mis neid tõstab välja harilikku kelmide, varaste ja petiste seast: nende välimus peab olema sümboolne ja intelligentne, nende ülesastumine peab olema kindel ja näitama head kasvatust ja liikumisoskust seltskonnas, nendel peab jätkuma enesevalitsemist, otsustamisvõimet, julgust ja osavust. Kui veel arvesse võtta, et sarnased isikud peavad etendama oma „ettevõtete“ juures alati seltskonna inimesi, jõukaid isikuid, kellele riietus peab olema elegantne ja vastama moele, siis on arusaadav, et kõnesolevad kelmid tarvitavad kõigepealt raha oma „töö“ edukaks läbiviimiseks. Arusaadavalt on seda laadi kurjategijate eluolu alalises hädaohus, see pole õieti muud kui igavene põgenemine politsei eest; kuid just see alaline hädaoht avaldab nendele mingisugust erilist mõju, mis neid sunnib ikka ja ikka uuesti varastama, kuigi nende majanduslik seisukord mõnikord on kindlustatud kas või endiste kuritegude tagajärjel. Nad sarnanevad joodikutele ja kokainistidele, kes ei suuda enam jätta mür-

ki: närvid ei saa läbi selleta. Nii mõnigi sarnase vana rebase areteerimisel on politsei leidnud kurjategija korterist suuri varandusi, mis oleksid võimaldanud vargale rahulikku elamist surmani. Niisuguste isikute juures on vargus muutunud spordiks ja just viimane asjaolu teebki neid erilisel hädaohtlikuks seltskonnale ja politseile.

Harilikku kalliskivide murdvaraste tegevuse juures ei maksa kaua peatuda. Nemed üürivad harilikult korteri, mis asub vastava kalliskivide äri kõrval või peal, et siis ühel ilusal ööl läbi lae või seina tungida ihaldatud väärtasjade juure. Kui tungitakse ärisse lae kaudu, siis puuritakse laesse väike auk, millest pistetakse läbi vihmavari, kuhu langeb lae krohv augu suurendamisel: kõik see vähendab muidugi müra, mis ühenduses lae läbimurdmisega. Kõiest redelite abil minnakse siis ärisse, et teha puhast tööd. Tihti tungitakse majja isegi naabrimajadest, kui puudub muu võimalus murdvarguse toimepanemiseks. Tuleb tihti ka ette juhtumusi, kus ärisse tungitakse vaateakende kaudu, kusjuures aknaruut purustatakse harilikult teemandi abil.

Niisuguste kurjategijate vastu on võrdlemisi kerge võidelda, sootuks raskemaks muutub olukord, kui on tegemist raffineeritud kelmidega, kes varastavad asja omanikkude juuresolekul, isegi nende nähes, tarvitades selleks kõiksuguseid kavalaid võtteid. Peab ütlema, et sarnased vargad teotsevad igauks oma meetodi järgi, mis läbi mõeldud ja proovitud. Seda meetodit tarvitatakse järjekindlalt — kuni sissekukkumiseni. Niisuguste kelmide tegevuse iseärasus seisab selles, et nemed, tarvitades üht ja sama võtet, alati arvavad, et, kui asi on õnnestunud kümme korda, siis läheb õnneks ka veel üheteistkümmendal korral kedagi tüssata proovitud võttega — see ongi seesuguste kelmide saatuseks.

Lihtsamaid võtteid on järgmine. Kelm astub kalliskivide ärisse ja soovib midagi osta. Teda ei rahulda ükski ettepanud asjadest ja temale pannakse ette ikka uusi ja uusi väärtasju. Seejuures ajab varas müüjaga vahetpidamata juttu, heidab nalja, jutustab anekdoote jne. — kõik muidugi eesmärgiga juhtida kõrvale müüja tähelepanu, et siis kerge vaevaga kõrvaldada mõnd ettepanud väärtasjadest, mida kergendab lauale toodud asjade rohkus, mis üldist ülevaadet müüjale rasken-

dab. Tihti tegutseb kelm sarnasel korral kellegi abilisega, kelle ülesandeks on võimalikult juhtida müüja tähelepanu endale, et varas võiks kergemini tegutseda. Abiliseks võetakse enamalt jaolt noor ilus tütarlaps.

Kuid on olemas hoopis keerulisemaid võtteid, millede läbiviimisel mängib peaosana suur osavus. Kurikuulus George Manolescu, „varaste ja juhusteotsijate kuningas“, töötas erilisel kavala ja osava triki abil, mis temale võimaldas panna toime hulk kalliskivide vargusi. Et selgusele jõuda, kas teemant on ehtne või mitte, pannakse kivi suu juure ja hingatakse tema peale: teemant muutub õige ruttu uuesti klaariks, kuna valekivi juures see rohkem aega võtab. Manolescu talitas nüüd niimoodi: võttis korraka kaks teemanti, ühe salajaselt ja teise müüja nähes. Salajaselt võetud kivi peitis tema suhu, kuna ta teise kivi kallal eelpool nimetatud katset tegi. Mõne minuti pärast hakkas ta kõvasti kõhima, võttis taskust ninarätiku ja sülgas kivi sellesse ning pani rätiku ühes varastatud kiviga tasku. Et äri oleks tulutoovam, kandis Manolescu alati mitu rätikut ühes ja varastas sel teel ühest ja samast ärist mitu kivi. On selge, et vargus sellel teel nõuab väga suurt osavust ja harjumust. Manolescu olevat ennast harjutanud leivatükkidega, et kätte saada tarvilikku kiirust ja osavust.

Mõni kalliskivide äri omanik, kellel on olnud juhused lähemalt vaadelda ostjaid, teeb katseid oma ostjate aususe suhtes. Nii pani keegi Londoni ärimees, et õppida tundma kelmide võtteid ja vaadelda oma alalisi ostjaid ja proovida nende ausust, äri lauale suure briljandi. Viimane oli lauale nii asetatud, et jättis mulje, nagu oleks ta lauale unustatud. Seejuures aga oli kallis kivi kaetud klaasist plaadiga, mis ei paistnud esimesel silmapilgul silma. Ärimees jutustab, et tema olevat suure huviga jälginud, kuidas mitmed pikanäpumehed olevat katsunud kivi omandada ja kuidas paljud tuntud seltskonna inimesed — tema vanad ärisõbrad — olevat katsunud, osalt isegi õige raffineeritud võttega kivi ära võtta, et seda tasku pista, mis näitab, et kalliskivide äri ei saa lõpupeude lõpuks kedagi usaldada.

Mõni ärimees on sisse kukkunud järgmise võttega. Suure äri ette sõidab uhke tõldauto, millest astub välja elegantne daam, kes soovib osta mõnd väärtuslikku

asja. Temale näidatakse sõrmuseid, kaelaehteid jne. Valik on raske, sest asju on palju. Kuna naisterahvas veel valib ja otsib ja kuidagi kindlale otsusele tulla ei jõua, sõidab äri ette teine auto, millest astub ärisse hästiriidetud härra. Viimane läheb daami juure ja hakkab temale, oma „naisele“, etteheiteid tegema raharaiskamise, kergemeelsuse jne. pärast. Naisterahval on nutt varaks, ta viskab väärtasjad, mis tal parajasti käes, lauale ja hüüab, „ma olen abiellunud kasvatamatu inimesega ja mitte aumehega“ ning ruttab välja. Meesterahvas ütleb mingi vabanduse ja jookseb „oma naise“ järgi. Liig hilja märkab harilikult müüja, et ühes vihase „abielupaariga“ on kadunud ka mõned õige kallihinnalised asjad.

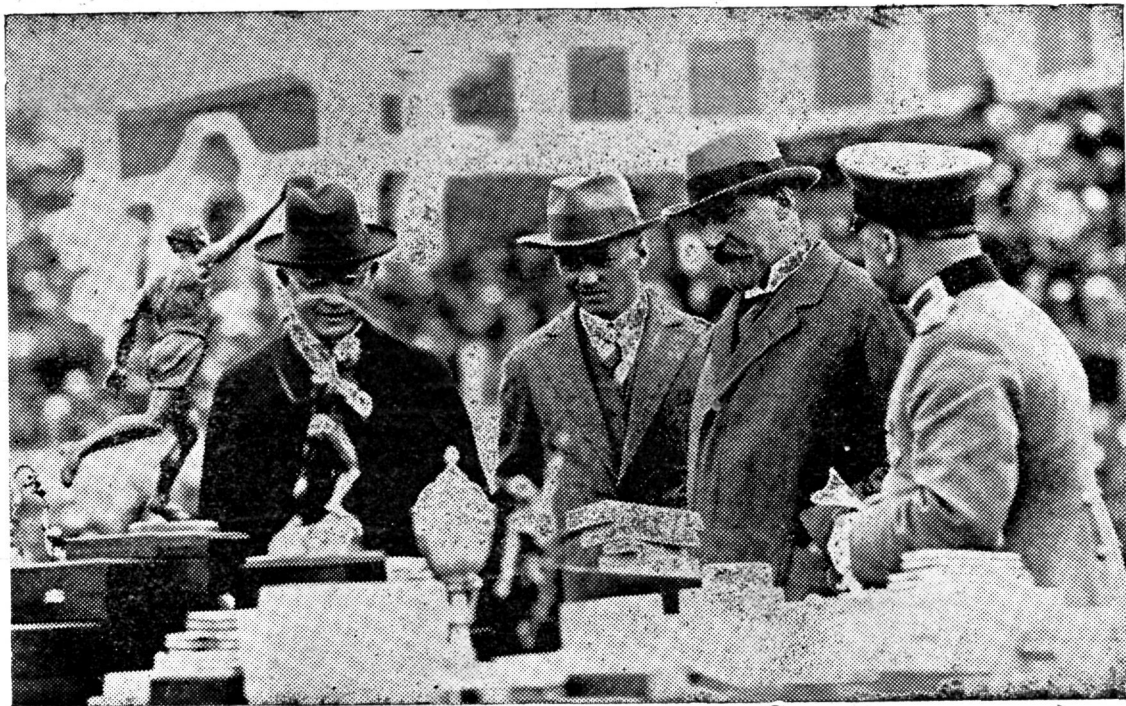
Parima tunnuse kalliskivide varaste intelligentisusest annab järgmine lugu, mis mõne aasta eest leidis aset Pariisis. Ühe suure kalliskivide äri omaniku juure Rue de la Paix tänaval ilmus ühel ilusal päeval keegi hästi riidetud daam, kes ennast esiteles ühe kuulsa Pariisi vaimuhaigete arsti abikaasana. Daam tahtis osta kallihinnalist kingitust oma tütrele, kes pidi lähemal ajal abielluma. Äriomanik teadis ajalehtede teadete kaudu, et selle arsti tütar tõesti läheb mehele lähemal ajal. Daam valis kaua ja jäi lõpuks peatuma kahe väga kalli ehtesaja juure. Lõpulikult ei teadnud tema aga valida ei üht ega teist asja ja palus äriomanikku saata kellegi ühes temaga tema korterisse ühes mõlema ehtesajaga, selleks, et mees saaks lõpulikult otsustada, missugust asja osta kingituseks. Äriomanik oli nõus ja saatis ühe vanema äriteenija daamiga arsti sanatooriumi. Kohale jõudes, palus daam ametnikku veidi oodata ooteruumis ja läks ise arsti, „oma mehe“, vastuvõtmise tuppa. Ametnik ootas umbes veerand tundi ja et daam tagasi ei tulnud, jäi ta rahutuks ning astus arsti vastuvõtmise tuppa. Daami seal enam ei olnud ja ametnik hakkas arstile kiiresti jutustama, milleks tema siia on tulnud. Arst kõneles temaga rahustavalt, kuid ei teinud juttugi kalliskivide ehetest. Ametnik muutus seetõttu veelgi närvilisemaks ja rahutumaks ja hakkas lõpuks suure häälega sõimama ja märatsema. Arst kutsus tuppa oma abilisi, kes ametniku kinni hoidsid ja teda ühte hullukambri viisid. Alles siis, kui arst — igaks juhtumiseks — helistas kalliskivide ärisse, selgus, et on tegemist mingisuguse „aru-

saamatusega“, nagu arvas arst. Daam ilmus nimelt, nagu seletas arst, tema tuppa ja tähendas, et temal olevat hullumeelne poeg, kes olevat arvamisel, et temalt, s. o. pojalt, olevat varastatud ehtesju väga suures väärtuses. Daam palus arsti poega võtta oma ravilasse ja maksis ka otsekohe ravitsemis- ja ülespidamise kulud esimese kuu eest kinni. Poeg ootavat ooteruumis, nii seletas daam edasi, paludes ühtlasi teda välja lasta teisest uksest, et „temal ei tuleks veel kord, võib olla viimast korda elus, vaadata poega ja õnnetu lapsega jumalaga jätta.“

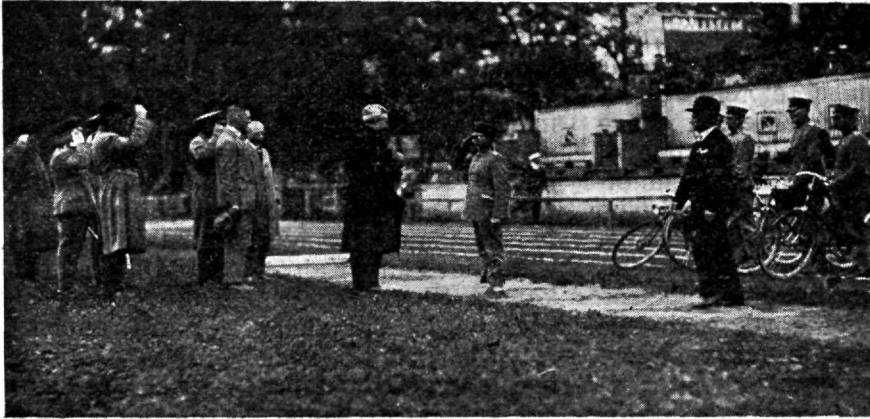
Lõpuks võiks mainida veel kalliskivide vargaid, kes endale valivad ohvriteks ainult kalliskividega reisivaid kauplejaid. Viimased, n. nim. komisjonärid, kannavad endaga kaasas kalliskive hiigla suurte summade väärtuses. Muidugi mõista tunnevad komisjonärid oma peavaenlasi, kelledega neil on tulnud elus kas endal tegemist teha ehk teiste kaudu. Seetõttu on nad väga ettevaatlikud, nii et vargad peavad juba olema õige kavalad ja ettevõtlilikud, et omi sihte saavutada. Üks Pa-

riisi kalliskividega kaupleja asus paari aasta eest pikemale reisule, võttis endaga kaasa kalliskive umbes 800.000 krooni väärtuses. Kivid olid mahutatud võosse, mis oli seotud ümber keha; sellest võöst ei lahkunud ärimees kunagi, isegi öösel mitte. Reisul olles pani kaupmees tähele, et teda saadab alaliselt keegi inglane, kes teda nädalate kaupa silmist ei lasknud. Kaupmees käis Kairos, Aleksandrias, Hongkongis, Shanghais, Nagasakis, Kobes, Jokohamas, Honolulu, San-Franciskos, New-Yorgis, Londonis ja teda saatis vahetpidamata müstiline inglane, kellest mehel kuidagi ei läinud korda lahti saada. Viimases jaamas enne kodumaale tagasiõitu — Birminghamis — langes ärimees siiski kurjategija ohvriks. Inglasel läks korda kalliskividega kauplejat kloroformi abil raudteevagunis magama panna, temalt kalliskive varastades. Vöö asemele, kus olid kivid, pani kurjategija vöö liivakottikestega. Just viimane juhtumine näitab kõige paremini, kui järjekindlalt ja energiliselt töötavad kalliskivide vargad ja kui hädasohtlikud nad on seetõttu.

Ülesvõtteid üleriiklikkudelt politsei ja piirivalve spordivõistlustelt 17.—19. augustil s. a.

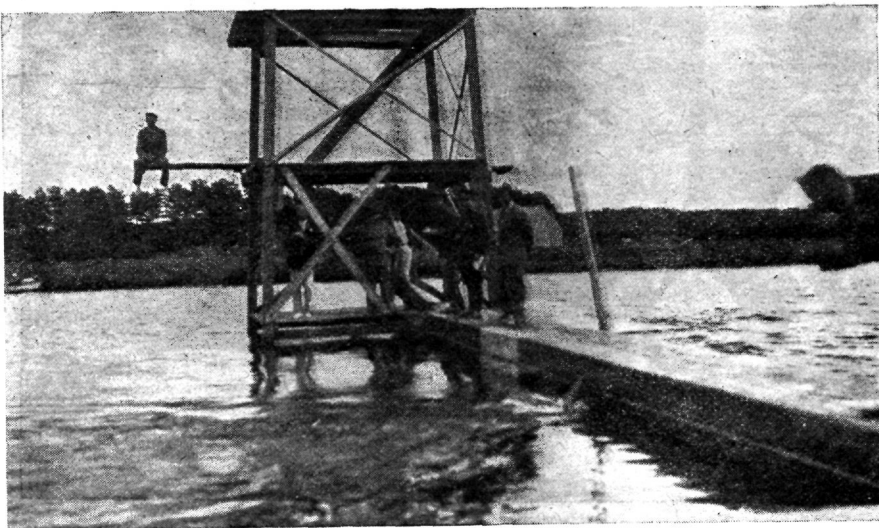
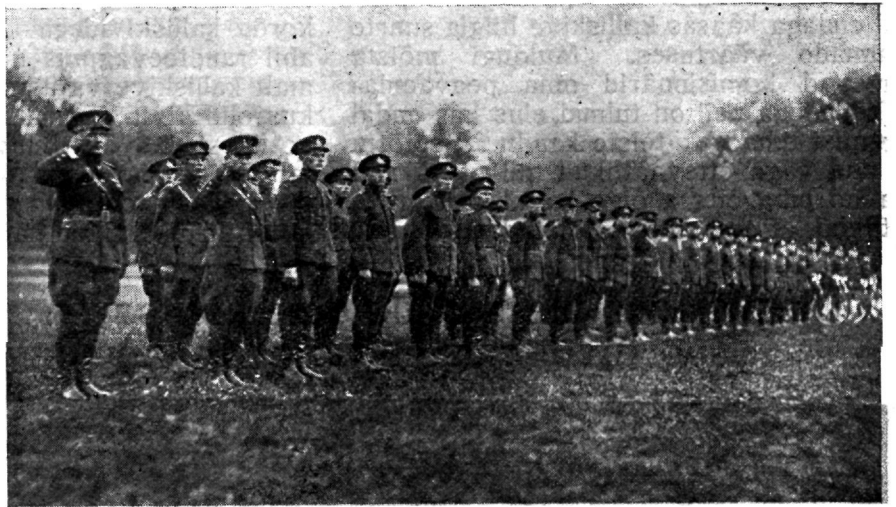

Härra Riigivanem auhindu vaatamas.

Järvapojad annavad
üle läkituse.
Üleandja konstaabel
TIHK.

Piirivalve üleriikl. ker-
gejõustiku võistlustest
osavõtjad staadionil
rivistatult.

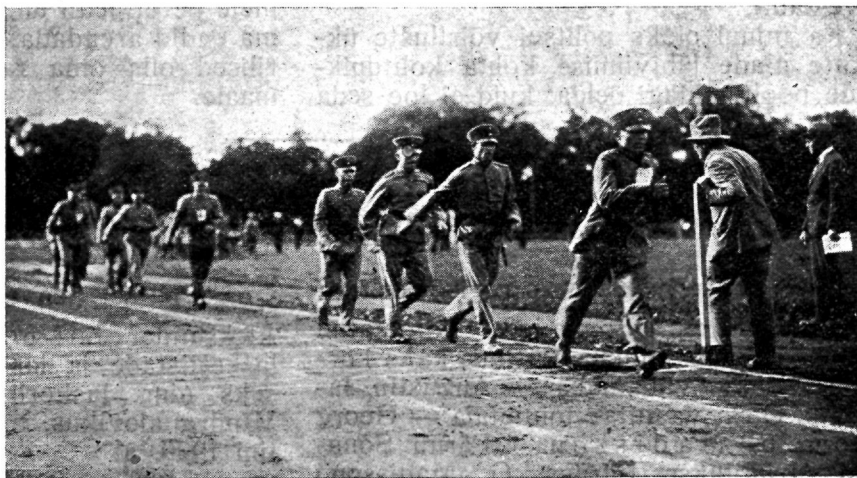
200 mtr. ujumine pii-
rivalvele. N.-alloh-
vitser EKSTE jõuab
1. kohale.

Humoristlik
alarmjooks
politseile.

Võidurikas Tallinna
kõimeeskond
(politsei.)

3 km. rakmeskäik
politseile.

Märkeid üleriiklikkudelt politsei ja piirivalve võistlustelt.

Leitn. R. Reha.

Võistlused, mis 17.—19. aug. s. a. staadionil peeti, olid tunnuseks, et politsei ja piirivalve kehalise kasvatusel aial ei ole loid, vaid et üle riigi igas väiksemaski üksuses on palju tehtud tööd. Staadionil oli märgata nii mõnigi jõuküllane tüüp, kes õiges suunas edasi arenedes ja korrapärase treeningu juures veel paremat võiks pakkuda. Vanematel on oma viga raskesti parandada, kuid selleks ei peaks puuduma neil tahe, kui nad tahavad tehniliselt head olla. Ei hakka siin üksikuid alasid käsitlema, kuid mõnedki tagajärjed politseil ja piirivalvel on küllaldaselt head, et võistlejatele võib kätt suruda rahuldustundega.

Mis puutub võistluskavasse, siis ei saaks selle kohta midagi erilist öelda ja võistluskava läbiarutamine 16. augustil oleks võinud ära jääda, sest võistluskorraldajatel tuli nii-kui-nii üht ja teist väikest muudatust teha, mis sugugi ei mõjunud võistluskäigu ega tehniliste tulemuste peale. Spordivõistlusi ei saa nii läbi viia kui mõnd kontserti. Staadionil tegutses mitu gruppi korraga, igaüks ise alal ja kas üks ala kavas punkt kõrgemal või madalamal, see pole sugugi tähtis. Hra Veem (v. „E. P.“ nr. 34) kurdab, et jooksja Villo jäi 800 m. jooksust maha, kuid tema asemele tuli sellele kohale ikkagi teine mees, ja on see halb nähtus? Hra Villo tuli nii mõnelgi alal kohale ja kui nüüd tema arvel üks teine auhinnale pääsis, siis pole veel midagi katki. Spordis ei saa olla isiklik, ei saa alati ühe või kahe isikuga arvestada.

Ka minul oleks politsei võistluste üksikute alade läbiviimise kohta kohtunik-kude poolt midagi öelda, kuid ei loe seda

süüdsaks ajakirjas teha, sest asjad lähendasin hra Klumberg'iga, kes oma suurte kogemuste tõttu olukorda õieti hindas.

Mis puutub minu 10.000 mtr. jooksu lahtilaskmisse piirivalvele, siis ei tea, kust võtab hra Veem, et mina hra Klumberg'iga kava läbiviimise asjas kokkuleppele polnud jõudnud. Minu ebaõnnestunud korralduse tõttu olevat paaril mehel kohe pärast 1500 m. jooksu tulnud puhkamatult 800+400+200+200 m. teatejooksu minna. Lubagu hra Veem endale öelda, et see nii kohe ei olnudki ja hrad Tiisfeldt ja Laurson näitasid omi võimeid täiesti rahuldavalt, sest sportlase organism rahuneb ruttu, ja mehele, kes pole algaja sportlane, ei tohigi see raske olla.

Mis puutub kohtunik-kude võhikusse, siis ei saa neile seda ette heita, sest igaüks püüdis igakülgsest abiks olla oma võimete ulatuses, tulevikus loodame neilt paremat. Meil pole kohtunik-kudele erikursusi korraldatud ja neile tuleb sellegi abieest tänulik olla, ja ma arvan, et ka hra Veem selles osas minuga ühineb.

Mis puutub nõrkadesse esitajatesse, siis lubagu hra Veem öelda, et iga organisatsioon saatis oma paremad mehed ja kui ta mõnele nõrk näib, siis ei ole veel see küllaldane otsus, et isik esitaja olla ei või või nõrk on. Rahuldustundega peaks iga tegelane ja ka pealtvaataja mõõdnud politsei ja piirivalve ühiselt korraldatud võistluste peale tagasi vaatama, tumesusi ega etteheiteid ei tohiks siin olla. Meie oleme noor algaja spordirahvas ja meie perel peab ühtlane tahe ja soov olema endid arendada, et jõuküllased ja väärilised olla oma rahvale ja kallile isamaale.

Ametlik osa.

Politsei peavalitsuses on registreeritud:

ajaleht „Pärnu Sõnumid“. Nimetatud ajaleht hakkab ilmuma Pärnus, kaks korda nädalas; väljaandja — Augustin Jakobson, vastutav toimetaja — Georgi p. Madisson. „Pärnu Sõnumid“ trükitakse Pärnus, G. Madissoni trükikojas.

Politsei peavalitsuse poolt on

Aleksander Jüri p. Koppelile luba antud laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks ning laskeriistade parandamiseks, Väandra alevikus, maksvusega 28. augustini 1929. a.

Politseidirektori määrusega on tühistatud Tarvastu vallas, Kivilöövil elutseva Vladimiri Nikolai p. Abarinkovi ja Võrus, Kreutzvaldi tän. nr. 28 elutseva Aksel

Hansu p. Reismanni laskeriista hoidmise ja kandmise load ning Põlgaste vallas elutseva Hugo Liina p. Kaaveri laskeriista luuba jahipüüsi hoidmise ja kandmise osas.

Küsimusi ja kostmisi.

Nr. 170. T. L. Küsimus. Prefekt nõuab X-linna valitsuselt politsei arestikambri sisseseadmist, selle koristamist, kütmist ja valgustamist, niisama ka arestikambri seaduse nõuetava mööbli muretsemist. Kas on linnavalitsus kohustatud prefekti nõudmist täitma, ning missuguse seaduse põhjal?

Vastus. Vene ajal loeti politsei-

arestimaja politseivalitsuse osaks ja senikaua kuni semstvo ja linnad kandsid politsei ülalpidamise kulud, tuli kanda neil ühtlasi ka politseiarestimaja kulud. Nüüd, mil politsei ülalpidamise kulud on võetud riigi kanda, ei ole enam seaduslikku alust politseiarestimaja kulude nõudmiseks omavalitsustelt.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i .

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

Holland, Liisa Peedu t., v. a. Tahkuranna vallaval. 20. 4. 26 a. nr. 27.
Karja, Julius Madi p., v. a. Küti vallaval. 20. 6. 20 a. nr. 202.
Lepp, Arnold Juhani p., v. a. Küti vallaval. 21. 9. 23 a. nr. 234.
Tillmann, Johanna Mardi t., v. a. Jõgeva vallaval. 18. 12. 19 a. nr. 423.
(43237)
Starost, Julie Ado t., v. a. Holdre vallaval. 12. 9. 21 a. nr. 7.
Treivald, Johannes Hansu p., v. a. Varangu vallaval. 18. 12. 28 a. nr. 371.
Tvetzkoi, Nikolai Semjoni p., v. a. Iisaku vallaval. 3. 5. 20 a. nr. 1230.
Kalter, Jaan Karli p., v. a. Erra vallaval. 7. 12. 19 a. nr. 66.
Sammel, Joosep Hansu p., v. a. Uue-Põltsamaa vallaval. 8. 6. 20 a. nr. 648.
Trumann, Marie Jüri t., v. a. Rägavere vallaval. 9. 12. 19 a. nr. 56.
Risü, Juhan Juhani p., v. a. Polli vallaval. 31. 10. 25 a. nr. 237/259197.
Järv, Selma Hansu t., v. a. Viljandi linna jsk. politseikomissariilt 25. 1. 27 a. nr. 3452.

Timusk, Juhan Hindreku p., v. a. Kohtla vallaval. 15. 12. 19 a. nr. 558. (43226)
Adamsõn, Ann Hendriku t., v. a. Hummulu vallaval. 12. 12. 19 a. nr. 626.
Ristain, Jaan Johani p., v. a. Hummulu vallaval. 9. 12. 19 a. nr. 616.
Loos, Jaan Magnuse p., v. a. Patküla vallaval. 12. 12. 19 a. nr. 467.
Kõster, Aleksander Tõnise p., v. a. Holdre vallaval. 5. 11. 26 a. nr. 54.
Räago, Helene-Elisabeth Jüri t., v. a. Nursi vallaval. 16. 12. 19 a. nr. 47.
Sikk, Miili Peetri t., v. a. Koorküla vallaval. 12. 12. 19 a. nr. 128.
Habicht, Herman Andrese p., v. a. Helme vallaval. 10. 12. 19 a. nr. 123.
Kuhlberg, Aleksander Johani p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 14. 2. 21 a. nr. 15484.
Dadonov, Adolf Mihkli p., v. a. Haapsalu linna pol. ülemalt 2. 2. 20 a. nr. 2528.
Jaanus, Juhan Adami p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 13. 1. 20 a. nr. 7249.
Mathiesen, Osvald Pauli p., v. a. 4. jsk. politseikomissariilt Tallinnas 20. 2. 28 a. nr. 1760.

- Lepp, Elfriede Hansu t., v. a. Tall. linna pol. ülemalt 18. 2. 20 a. nr. 10806.
- Anveldt, Ellinor Konstantini t., v. a. 4. jsk. politseikomissariit Tallinnas 7. 1. 26 a. nr. 25.
- Treier, Marie Jüri t., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülem. 24. 1. 20 a. nr. 10015.
- Harju, Alice Liine t., v. a. Vao vallaval. 14. 1. 26 a. nr. 12.
- Tunkar, Frieda Augusti t., v. a. Narva linna pol. ülemalt 21. 7. 23 a. nr. 2194.
- Puura, Alma Jaani t., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 23. 1. 20 a. nr. 8366.
- Kondor, Anu Andrese t., v. a. Viljandi maak. pol. linna jsk. ülemalt 20. 1. 23 a. nr. 134.
- Värberg, Gustav Mihkli p., v. a. Tall. linna pol. ülemalt 21. 2. 20 a. nr. 11135.
- Tomson, Gustav Karli p., v. a. Raudtee-politsei ülemalt 31. 12. 19 a. nr. 5628.
- Multer, Karl Juhani p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 3. 9. 25 a. nr. 1907.
- Tiisel, Jaan Jaani p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 15. 1. 20 a. nr. 7566.
- Käsebier, Jaan Jüri p., v. a. Suure-Kõpu vallaval. 1920 a.
- Jürisson, Linda Jüri t., v. a. Taevere vallaval. 24. 5. 21 a. nr. 1108.
- Ventsei, Jüri Jüri p., v. a. Taevere vallaval. 25. 12. 19 a. nr. 180.
- Romanzov, Boris Grigori p., v. a. Viljandi linna pol. ülemalt 6. 10. 21 a. nr. 7984.
- Allast, Mari Kadri t., v. a. Holstre vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 703.
- Vuks, Johan Peetri p., v. a. Riidaja vallaval. 26. 1. 21 a. nr. 205.
- Nurk, Marie Jüri t., v. a. Suure-Kõpu vallaval. 19. 12. 19 a. nr. 439.
- Kõrgesaar, Friedrich Augusti p., v. a. Imavere vallaval. 10. 3. 27 a. nr. 29.
- Kukk, Aleksander Matsi p., v. a. Tuhalane vallaval. 9. 10. 20 a. nr. 452.
- Kass, Ella Jakobi t., v. a. Heimtali vallaval. 9. 2. 20 a. nr. 285.
- Zeiger, Ado Iisaku p., Vana-Äntsla vallaval. 23. 12. 19 a. nr. 810.
- Peri, Jaan Jaagu p., Valga jsk. politseikomissariit 16. 9. 26 a. nr. 1279.
- Janson, Liisa Karli t., v. a. Narva linna pol. ülemalt 13. 12. 19 a. nr. 12483.
- Vaher, Helene Jaani t., v. a. Kuigatsi vallaval. 12. 3. 20 a. nr. 706.
- Rüütlane, Jaan Jakobi p., v. a. Valga linna pol. ülemalt 7. 4. 20 a. nr. 3859.
- Dsenis, Minna Jaani t., v. a. Valga linna pol. ülemalt 30. 12. 19 a. nr. 3496.
- Ots, Jakob Jüri p., v. a. Senno vallaval. 18. 1. 27 a. nr. 70.
- Viidik, Ignati Semjoni p., v. a. Järvesuu vallaval. 31. 8. 25 a. nr. 244.
- Kurvits (Sepp), Helene Ferdinandi t., v. a. Kaagjärve vallaval. 5. 12. 19 a. nr. 378.
- Mäeots, Aino Johani t., v. a. Tarvastu vallaval. 29. 1. 20 a. nr. 1577.
- Lilienthal, Reet Johani t., v. a. Viljandi linna pol. ülemalt 19. 12. 19 a. nr. 4980.
- Tolberg, August Jüri p., v. a. Vastemõisa vallaval. 22. 9. 20 a. nr. 1537.
- Raid, Jaan Jaani p., v. a. Uue-Võidu vallaval. 13. 12. 19 a. nr. 86.
- Kask, Johan Tõnise p., v. a. Suure-Kõpu vallaval. 10. 12. 19 a. nr. 11.
- Liiv, Aleksander Mihkli p., v. a. Pihtla vallaval. 26. 10. 23 a. nr. 239.
- Mägi, Marie Mihkli t., v. a. Vastemõisa vallaval. 26. 8. 22 a. nr. 3.
- Pops, Salme Jüri t., v. a. Vastemõisa vallaval. 28. 2. 25 a. nr. 33.
- Skorov, Ivan, v. a. Irboska vallaval. nr. 406.
- Brusnitshina, Nadeshda, v. a. Irboska vallaval. nr. 5235.
- Gimerov, Maria, v. a. Senno vallaval. nr. 409.
- Trishin, Nazar, v. a. Senno vallaval. nr. 700.
- Vanjuhina, Grigori, v. a. Senno vallaval. nr. 876.
- Mikolahin, Vassili, v. a. Senno vallaval. nr. 1091.
- Uvarov, Kusma, v. a. Senno vallaval. nr. 427.
- Djätshkova, Tatjana, v. a. Irboska vallaval. nr. 3583.
- Tshugunov, Ludmilla Konstantini t., v. a. Narva-Jõesuu alevival. nr. 191, 1922 a. (617)
- Itfeldt, Theodor Anna p., v. a. Narva linna pol. ülem. 15. 12. 19 a. nr. 17639. (1378)
- Mill, Eduard Juhani p., v. a. 1. jsk. politseikomissariit Narvas 19. 2. 27 a. nr. 1856. (1379)
- Kolobashkin (end. Kornõshev), Aleksandra Mihkli t., v. a. Skarjatina vallaval. nr. 730 — Kornõshevi nimele. (2617)
- Issal, Julie Bernhardi t., v. a. Narva-Jõesuu pol. jsk. ülemalt 1923 a. nr. 123. (618)
- Huusmann, Miina Tõnise t., v. a. Narva-Jõesuu pol. jsk. ülemalt 1919 a. (619)
- Burlakov, Stepan Pauli p., v. a. Mäe vallaval. 11. 4. 23 a. nr. 89. (66)

- Svukov, Ustinja Tarasi t., v. a. Petseri vallaval. 9. 8. 20 a. nr. 54/22. (105)
- Ninasto, Ilja Ivani p., v. a. Järvesuu vallaval. 5. 6. 23 a. nr. 218. (124)
- Pring, Ivan Ivani p., v. a. Slobodka vallaval. 15. 1. 20 a. nr. 160. (125)
- Lätte, Anastasia Mironi t., v. a. Petseri vallaval. 13. 1. 21 a. nr. 105/36. (142)
- Valter, Uku Rudolfi p., v. a. Sadama jsk. politseikomissariilt 7. 9. 27 a. nr. 53. (5147)
- Suurna, Ado Mjkhli p., v. a. Sadama jsk. politseikomissariilt 1. 8. 26 a. nr. 1129. (5148)
- Kitzberg-Pappel, Lulu, v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 19. 5. 24 a. nr. 2837. (5149)
- Laaberg, Villem Kristjani p., v. a. Narva linna pol. ülemalt 2. 3. 24 a. nr. 321. (5150)
- Vesmes, Leopold Liisa p., v. a. Emmaste vallaval. (5152)
- Palu, Aleksander Karli p., v. a. Sadama pol. jsk. ülemalt 4. 2. 22 a. nr. 1086. (5153)
- Mägi, Karl Daaveti p., nr. 498. (5475)
- Kadakas, Mihkel Feodori p., nr. 1068. (5475)
- Tamm, Karl Johani p., nr. 503. (5475)
- Sarin, Konstantin Kusma p., nr. 277. (5475)
- Saar, August Jakobi p., nr. 889. (5475)
- Schavlin, Marie Feodori t., nr. 907. (5475)
- Vaino, Madis Jaani p., nr. 373. (5475)
- Kask, Johannes Jüri p., nr. 34. (5475)
- Daronin, Jefim Rodioni p., nr. 100. (5475)
- Maspanova, Jevrosinja, nr. 370. (5475)
- Karu, Elmar Mardi t., nr. 469. (5475)
- Seier, Emilie Gustavi t., nr. 957. (5475)
- Ney, Johannes Hansu p., v. a. Riisepere vallaval. 9. 9. 20 a. nr. 203. (7939)
- Pillapart, Ado Juhani t., v. a. Nõva vallaval. 17. 12. 19 a. nr. 216. (7940)
- Kantberg, August Jüri p., v. a. Nõva vallaval. 11. 5. 21 a. nr. 560. (7941)
- Kruus, Gustav Hansu p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 26. 1. 25 a. nr. 245. (7942)
- Kurt, Jaan Jakobi p., v. a. Paldiski pol. jsk. ülemalt 17. 12. 19 a. nr. 961. (7945)
- Boning, Aliide, nr. 1578. (7947)
- Pella, Aliine, nr. 222. (7948)
- Lindmann, Gustav, nr. 21. (7949)
- Siivo, Alice Marie t., nr. 1898. (7951)
- Mikkof, Juuli Jaani t., nr. 1725. (7952)
- Vanamölder, Johannes Jaani p., nr. 545. (7953)
- Heimann, Mart Jakobi p., nr. 1369. (7954)
- Rainvart, August Juhani p., nr. 4089. (7955)
- Reinberg, Aleksander, nr. 630. (7956)
- Lilleberg, Aliide, nr. 1228. (7957)
- Vestmann, Eduard Hansu p., v. a. Kloostri vallaval. 5. 8. 22 a. nr. 1836. (7958)
- Ruderström, Johannes Johani p., v. a. Vihterpalu vallaval. nr. 283. (7959)
- Saarfeldt, Karl Hansu p., v. a. Keila vallaval. 7. 2. 22 a. nr. 2239. (7960)
- Vahtrik, Jaan Joosepi p., v. a. Tall. linna pol. 2. jsk. ülemalt nr. 1817. (7961)
- Siivart, Otto Juhani p., v. a. Keila vallaval. 27. 2. 20 a. nr. 1507. (7963)
- Molokov, Anton Mikhli p., v. a. Laitse vallaval. 16. 12. 19 a. nr. 36. (7964)
- Siivart, Julius Juhani p., v. a. Kernu vallaval. 15. 8. 26 a. nr. 25. (7966)
- Brikenfeldt, Mihkel Jakobi p., v. a. Varbola vallaval. 13. 12. 19 a. nr. 126. (7967)
- Kahamägi, Marie Jaani t., v. a. Varbola vallaval. 17. 12. 19 a. nr. 513. (7968)
- Kõrvemann, Marie Johani t., v. a. Vihterpalu vallaval. 26. 2. 20 a. nr. 501. (7969)
- Märk, Jaan Matsi p., v. a. Riisepere vallaval. 5. 1. 22 a. nr. 1. (7970)
- Rikmann, Johannes Peetri p., v. a. Keila vallaval. 29. 12. 19 a. nr. 952. (7972)
- Pootsmann, August Jüri p., v. a. Varbola vallaval. 3. 12. 19 a. nr. 62. (7973)
- Terk, Marie Jaani t., v. a. Ambla vallaval. 1922 a. nr. 2083. (7975)
- Mäemurd, Anna Jüri t., v. a. Saue vallaval. 26. 2. 20 a. nr. 832. (7979)
- Allas, Vilhelmine Johannese t., v. a. Riisepere vallaval. 24. 5. 23 a. nr. 67. (7981)
- Reemer, Leena Tõnu t., v. a. Kloostri vallaval. 18. 12. 20 a. nr. 717. (7982)
- Uusberg, Hans Leenu p., v. a. Keila vallaval. 16. 12. 19 a. nr. 350. (7983)
- Rondik, Gustav Juhani p., v. a. Keila vallaval. 7. 2. 25 a. nr. 104. (7984)
- Allik, Konstantin Juhani p., v. a. Tall. linna pol. ülemalt 9. 2. 20 a. nr. 6307. (7985)
- Keelmann, Juula Johannese t., v. a. Kloostri vallaval. 28. 2. 20 a. nr. 832. (7986)

**Tunnustatakse maksvusetuks järgmised
tunnistused:**

- Barošnikov, Andrei, v. a. sõjav. vab. tunnistus nr. 2532, v. a. II kindluse raskesuurtükiväe div. ülemalt.
- Karu, Jaan Johani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 25244, v. a. 6. jalaväe polgu ülemalt 16. 9. 20 a.
- Sernov, Aleksander Vassili p., sõjav. vab. tunnistus nr. 14951, v. a. Viljandi maak. rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 12. 9. 22 a.
- Pukk, Joosep Jüri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 11274, v. a. Viljandi maak. rahvaväe ülemalt 18. 10. 20 a.
- Sibul, Johannes Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 918/2755, v. a. 3. diviisi intendantide poolt 26. 2. 20 a.
- Jürgenson, Aleksander Johani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 31490, v. a. Tartu kaitsevääringkonna ülemalt 24. 11. 20 a.
- Jüris, August Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 12115, v. a. Sõjav. ühendatud õppeasutuste ülemalt 3. 9. 24 a.
- Blauberg, Karl Liisa p., hobusepass nr. 23, v. a. Valga jaoskonna politseikomissariilt 26. 7. 27 a.
- Sand, Mikkel Hansu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 7315, v. a. Viljandi maak. rahvaväe ülemalt 24. 4. 20 a.
- Oolep, Jüri Tõnise p., sõjav. vab. tunnistus nr. 5470, v. a. ratsarügemendi ülemalt 31. 5. 23 a.
- Tedre, Evald Karli p., sõjav. vab. tunnistus nr. 34, v. a. Harju kaitsevääringkonna komisjonist 25. 1. 25 a.
- Uibo, Hans Johani p., tasuta maasaamise tunnistus nr. 205, v. a. Korraldusvalitsuselt 10. 12. 20 a.
- Kask, Johan Tõnise p., laskeriistaluba nr. 159, v. a. Viljandi-Pärnu prefektilt 27. 4. 27 a.
- Liiv, Aleksander Mihkli p., sõjav. vab. tunnistus nr. 6554, v. a. 10. jalaväe rügemendi ülemalt 30. 9. 23 a.
- Reinomägi, Jakob Dimitri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 6241, v. a. Kopli sõjav. haigemajast 3. 4. 20 a. (66)
- Lootsmann, Karl Andrese p., välispass nr. 1557, v. a. politsei peavalitsuselt 21. 5. 26 a. (5151)
- Tamm, Karl Johani p., hobusepass nr. 964. (5475)
- Karu, Elmar Mardi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 6347. (5475)
- Meller, Johannes Mihkli p., sõjav. vab. tunnistus nr. 13058, v. a. 4. jalaväe polgu ülemalt 16. 9. 20 a. (7943)
- Vassiljev, Efim Stepani p., Nansen'i pass nr. 10188/19809. (5475)
- Kraut, Johannes Otto p., sõjav. vab. tunnistus nr. 4180, v. a. ratsatagavara diviisi ülemalt 22. 4. 20 a. (7944)
- Thves, Aleksander Ado p., sõjav. vab. tunnistus nr. 6611, v. a. Harju kaitsevääringkonna ülemalt 21. 10. 26 a. (7946)
- Vaidmann, Johannes Johani p., välispass nr. 3371, v. a. 21. 8. 26 a. (7950)
- Juht, Kari Hansu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 393, v. a. 2. jalaväe polgu ülemalt 31. 3. 20 a. (7962)
- Reinvalt, August Johani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 34593, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 31. 12. 20 a. (7966)
- Volkonsky, Pavel Grigori p., sõjav. vab. tunnistus nr. 4367, v. a. 10. jalaväe rügemendi ülemalt 3. 9. 24 a. (7971)
- Sõerus, August Jüri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 13765, v. a. 1. jalaväe polgu ülemalt 15. 9. 20 a. (7974)
- Kokkar, Gustav Jüri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 16853, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 5. 8. 22 a. (7976)
- Reinberg, Aleksander Hansu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 8843, v. a. Aegna saare komandandilt 1. 12. 24 a. (7978)
- Värvataga, Eduard Priidiku p., sõjav. vab. tunnistus nr. 17614, v. a. 5. jalaväe polgu ülemalt 30. 9. 21 a. (7980)
- Ruuberg, Aleksander Villemi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1644, v. a. m/r. „Vambola“ komandöriilt. (7987)
- Kruus, Voldemar Hansu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 2918, v. a. Narva suurtükiväe ülemalt 30. 11. 23 a. (7988)
- Kraas, Aleksander Jüri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 9221, v. a. Harju maak. rahvaväe ja kaitseliidu ülem. 8. 5. 20 a. (7989)
- Jakobi, August Jaani p., Nansen'i pass nr. 2565/2877, v. a. politsei peavalitsuselt 31. 1. 24 a. (7990)
- Sooman, August Jüri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 11111, v. a. Tallinna tagavara polgu ülemalt 7. 4. 20 a. (7992)
- Annervik, Jüri Johani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 87, v. a. Distiplinaar-roodu ülemalt 1. 11. 22 a. (7993)
- Reintam, Aleksander Jakobi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 2208, v. a. Tallinna sõjaväe haigemaja ülemalt 20. 3. 20 a. (7998)
- Lindmann, Arved Johani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 7323, v. a. 10. jalaväe polgu ülemalt 31. 10. 23 a. (7999)